

САВЕЛЬСВ В.Г.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра інфекційних хвороб,
Запорізький державний
медичний університету,
м. Запоріжжя, Україна

РЯБОКОНЬ О.В.,

доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри інфекційних
хвороб, Запорізький державний
медичний університету,
м. Запоріжжя, Україна

ОНИЩЕНКО Т.Є.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра інфекційних хвороб,
Запорізький державний
медичний університету,
м. Запоріжжя, Україна

ФУРИК О.О.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра інфекційних хвороб,
Запорізький державний
медичний університету,
м. Запоріжжя, Україна

ПРО ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІКИ

У педагогіці існує велика кількість різноманітних технологій від самих простих, таких як проблемне, концентроване та розвиваюче навчання, до сучасних. Кафедра інфекційних хвороб використовує при підготовці не лише лікарів-інфекціоністів, але й інтернів суміжних спеціальностей, великий набір самих сучасних педагогічних технологій. Підбір технологій залежить від намічених цілей, має спрямованість, навчальну ідею, на яких базується навчання; систему дій викладача, критерії оцінки результату. До найбільш ефективних технологій в підготовці майбутніх лікарів можна віднести диференційне, ігрове навчання та метод критичного мислення. Досвід

застосування цих методів при підготовці майбутніх лікарів виявив, що оптимальною педагогічною технологією для становлення сучасного спеціалісту є поєднання різних систем навчання та індивідуальний підхід до майбутнього лікаря.

Ключові слова: педагогіка, технології, майбутній лікар

В педагогике существует большое количество различных технологий от самых простых, таких как проблемное, концентрированное и развивающее обучение, до современных. Кафедра инфекционных болезней использует при подготовке не только врачей-инфекционистов, но и интернов смежных специальностей, большой набор самых современных педагогических технологий. Подбор технологий зависит от намеченных целей, имеет направленность, учебную идею, на которых базируется обучения; систему действий преподавателя, критерии оценки результата. К наиболее эффективным технологиям в подготовке будущих врачей можно отнести дифференциальное, игровое обучение и метод критического мышления. Опыт применения этих методов при подготовке будущих врачей обнаружил, что оптимальной педагогической технологии для становления современного специалиста является сочетание различных систем обучения и индивидуальный подход к будущему врачу.

Ключевые слова: педагогика, технологии, будущий врач

In pedagogy, there are a large number of different technologies from the simplest, such as problematic, concentrated and developing learning, to modern ones. The department of infectious diseases uses in training not only infectious disease doctors, but also interns of related specialties, a large set of the most modern pedagogical technologies. The selection of technologies depends on the intended goals, has a focus, an educational idea, on which training is based; teacher action system, criteria for evaluating the result. The most effective technologies in the training of future doctors include differential, game training and the method of critical thinking. The experience of using these methods in the training of future doctors has found that the optimal pedagogical technology for becoming a modern specialist is a combination of different training systems and an individual approach to the future doctor.

Key words: pedagogy, technology, future doctor

Розвиток педагогіки має стадійний характер. Кожний період її розвитку мав як позитивні так і негативні сторони. Найбільш сучасна система навчання студентів-медиків виявилась недосконалою. У зв'язку з цим нами використовуються такі нові технології педагогіки, як диференційований, ігровий методи навчання, а також метод критичного мислення.

Однією з початкових стадій педагогіки був предмеханічний детермінізм. Перша форма предмеханічного детермінізму представлена Демокритом, який поставив душу в невідворотну залежність від фізичних законів. Механічний детермінізм – це перехід вчення про відчуття, асоціації, афекти до осмислення крізь призму нових форм. Ці форми виражаються вченим Декартом в його концепції “організм – машина”. Ідея машиноподібності (причинність поєднана з системністю) зберігалася дуже довго. Значно пізніше погляди вчених від механіки звертаються до біології та формулюють поняття загальнобіологічного детермінізму. Поняття організму суттєво змінюється під впливом двох вчень – Дарвіна та Бернара. Ймовірний принцип, що покладений в основу вчення Дарвіна, стимулював два спрямування. Одне з них концепція Торндайка про спроби, помилки та випадковий успіх й дослідження Гальтона, який розробив статистичний метод, що став опорою тестології, яка в наш час стала складовою частиною Болонського процесу. Поєднання двох вчень Дарвіна та Бернара відкрило нові форми причинних зв'язків, які характерні для більш високого рівня організації життєдіяльності. Ця форма отримала термін біопсихічного детермінізму. Завдяки Сеченову та іншим вченим була створена передумова до виникнення нового рівня детермінізму – соціопсихічний детермінізм. Згідно даної концепції істинно людське народжується лише в соціальному процесі як взаємодія індивіду з собі подібними. Первинним в цьому випадку виявляється соціальний процес, похідним – внутрішній та зовнішній аспекти поведінки окремої людини.

Педагогіка розвивалась як комплексна наука, яка охоплювала результати різних наукових дисциплін. Західні школи педагогіки та психології характеризуються великою різноманітністю та включають в себе елементи навчання починаючи з механічного детермінізму до соціопсихічного. Пошуки оптимального педагогічного підходу привели до спроби уніфікувати систему освіти. Уніфікована система отримала назву Болонського процесу до якого приєдналась і Україна.

Модульне навчання є найбільш сучасною педагогічною технологією. Метою даної системи є забезпечити гнучкість, пристосування технології до індивідуальних потреб особистості, рівню його базової підготовки. Сутність даного методу – це самостійна робота студентів з учбовою програмою. Механізм технології – це проблемний підхід та індивідуальний темп навчання. Даний метод оптимізації практичної підготовки майбутніх лікарів має багато

позитивних нюансів. Нажаль впровадження даної системи в практику вихлощило добру ідею та наповнило її неймовірною кількістю самих різноманітних паперів, цифрових показників в різних варіантах. І найбільш головне, роль тьютора, тобто консультанта, наставника, який повинен допомагати майбутньому лікарю та витримувати індивідуально складений план навчання, стала мінімізованою.

Кафедра інфекційних хвороб використовує при підготовці не лише лікарів-інфекціоністів, але й інтернів суміжних спеціальностей, великий набір самих сучасних педагогічних технологій. Підбір технологій залежить від намічених цілей, має спрямованість, навчальну ідею, на яких базується навчання; систему дій викладача, критерії оцінки результату. До найбільш ефективних технологій в підготовці майбутніх лікарів можна віднести диференційне, ігрове навчання та метод критичного мислення.

Так, ціллю технології диференційного навчання є створення оптимальних умов для виявлення задатків, розвитку інтересів та здібностей. Сутність даного методу – це засвоєння програмного матеріалу на різних рівнях, але не нижче за обов'язковий (стандарт). Основне призначення диференційованих завдань складається в тому, щоб знаючи та враховуючи індивідуальні відмінності в навчальних можливостях студентів, забезпечити кожному з них оптимальні умови для формування пізнавальної діяльності. Механізм – метод індивідуального навчання.

Ігрове навчання передбачає забезпечення особистісно-діяльного характеру засвоєння знань, навиків та вмінь. Йому притаманні наступні риси: вільна розвиваюча діяльність, яку організує викладач, творча імпровізація, активна за своїм характером, емоційно напружена, свідомо діяльність. Висока активність, емоційне забарвлення визначають високу продуктивність навчання. Сутність навчання – це самостійна пізнавальна діяльність, що спрямована на пошук, обробку, засвоєння учбової інформації.

І, врешті решт, найголовніший технологічний метод – навчання розвитку критичного мислення. Ціллю даного методу є забезпечити розвиток критичного мислення через інтерактивне включення студентів в навчальний процес. Інтерес до технології критичного мислення, як освітньої інновації, з'явився в Україні близько десяти років тому. В США та Канаді цей напрямок сучасної освіти розвивався майже півстоліття. Критичне мислення починалося як перехід від навчання, що орієнтоване переважно на запам'ятовування, до навчання, яке спрямоване на розвиток самостійного свідомого мислення студентів. А чи не важливішим аспектом критичного мислення є його відповідність вимогам демократизації освіти та суспільства. Фундаментальною ціллю сучасної освіти є не лише надання інформації студентам, але й розвиток критичного мислення. Освіта орієнтована на майбутнє, яке не може бути

завідома визначеним, а отже першочерговим є розвиток того типу мислення, яке надає можливість адекватно оцінювати нові обставини і формувати стратегію подолання проблем, що можуть виникнути. Таким чином, розвиток критичного мислення становиться найбільш актуальним в оптимізації підготовки майбутніх спеціалістів, які будуть найбільш пристосовані до сучасних умов.

Висновки. Індивідуальний підхід до майбутнього спеціаліста, залучення його до творчої діяльності та, найголовніше, навчання систематичному та критичному мисленню – це оптимальні педагогічні технології для становлення сучасного лікаря. Використання даних технологій в поєднанні з модульною системою дозволяє збагатити останню.

Список використаних джерел:

1. Агапов, И. Г. Учимся продуктивно мыслить / И. Г. Агапов // Библиотечка журнала «Вестник образования». - 2001. - № 2. - 50 с.
2. Байденко В. И. Болонский процесс: структурная реформа высшего образования Европы / В. И. Байденко. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2002.
3. Кларин М. В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии / Кларин М. В. – Рига: НПЦ «Эксперимент», 1995. – 176 с.
4. Фридман Я. М. Проблемная организация учебного процесса / Я. М. Фридман, В. И. Маху. – М., 2003.
5. Шамова Т. И. Управление образовательным процессом в адаптивной школе / Т. И. Шамова, Т. М. Давыденко. – М.: Центр «Педагогический поиск», 2001. – 384 с.
6. Еругина М. В. Инновационные технологии в образовательном процессе / М. В. Еругина// БМИК. - 2013. - №10. <http://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnye-tehnologii-v-obrazovatelnom-protsesse>
7. Митин М. Г. Реализация проблемно ориентированного и проектно-организационного обучения в ведущих университетах мира / М. Г. Митин, Н. Ю. Вьюжанина // Известия алтайского государственного университета. - 2013. – № 2 (78). – С. 29-32.
8. Лопіна Н. А., Журавльова Л. В. Організація інформаційно-освітнього веб-середовища клінічної кафедри вищого навчального закладу медичної освіти : навч.-метод. посібник для викладачів закладів мед. освіти. – Харків: ХНМУ, 2019. – 84 с. <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/23803>
9. The process of problem-based learning: What works and why / Schmidt, G. Henk, Rotgans [et al.] // Medical Education 2011. - Vol. 45 (8). P. 792–806. doi:10.1111/j.1365-2923.2011.04035.

10. Журавлева Л. В. Внедрение элементов дистанционного обучения с применением инновационных веб-технологий в непрерывное медицинское образование / Л. В. Журавлева, Н. А. Лопина // Матеріали XII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії», Переяслав-Хмельницький, 30–31 берез. 2015 р. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – С. 225–227.
11. Medical Student and Tutor Perceptions of Video Versus Text in an Interactive Online Virtual Patient for Problem-Based Learning: A Pilot Study / L. A. Woodham, R. H. Ellaway, J. Round [et al.] // J Med Internet Res.- 2015. - Vol. 17 (6). doi: 10.2196/jmir.3922.
12. Lopina N. Components of Case Based Education in Studying Internal Medicine Based on Modern Educational Web-Technologies. Conference Best practice for research teaching in medical education. Pécs, Hungary. 2018:p. 31.

Transliteration of References:

1. Agapov, I. G. Uchimsya produktivno myslit / I. G. Agapov // Bibliotekha zhurnala «Vestnik obrazovaniya». - 2001. - # 2. - 50 s.
2. Baydenko V. I. Bolonskiy protsess: strukturnaya reforma vysshego obrazovaniya Evropy / V. I. Baydenko. – M.: Issledovatel'skiy tsentr problem kachestva podgotovki spetsialistov, 2002.
3. Klarin M. V. Innovatsii v mirovoy pedagogike: obuchenie na osnove issledovaniya, igry i diskussii / Klarin M. V. – Riga: NPTs «Eksperiment», 1995. – 176 s.
4. Fridman Ya. M. Problemnaya organizatsiya uchebnogo protsessa / Ya. M. Fridman, V. I. Mahu. – M., 2003.
5. Shamova T. I. Upravlenie obrazovatelnyim protsessom v adaptivnoy shkole / T. I. Shamova, T. M. Davyidenko. – M.: Tsentri «Pedagogicheskiy poisk», 2001. – 384 s.
6. Erugina M. V. Innovatsionnyye tehnologii v obrazovatelnom protsesse / M. V. Erugina// BМІК. - 2013. - #10. <http://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnye-tehnologii-v-obrazovatelnom-protsesse>
7. Mitin M. G. Realizatsiya problemno orientirovannogo i proektno-organizatsionnogo obucheniya v veduchih universiteteh mira / M. G. Mitin, N. Yu. Vyuzhanina // Izvestiya altayskogo gosudarstvennogo universiteta. - 2013. - # 2 (78). – S. 29-32.
8. Lopina N. A., Zhuravlova L. V. Organizatsiya Informatsionno-osvobodivshogo veb-seredovishcha klіnіchnoYі kafedri vischogo navchalnogo zakladu medіchnoYі osvlti : navch.-metod. poslbnik dlya vkladachlv zakladlv med. osvlti. – Harklv : HNMU, 2019. – 84 s. <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/23803>
9. The process of problem-based learning: What works and why / Schmidt, G.

- Henk, Rotgans [et al.] // Medical Education 2011. - Vol. 45 (8). P. 792–806. doi:10.1111/j.1365-2923.2011.04035.
10. Zhuravleva L. V. Vnedrenie elementov distantsionnogo obucheniya s primeneniem innovatsionnyh veb-tehnologiy v nepreryivnoe meditsinskoe obrazovanie / L. V. Zhuravleva, N. A. Lopina // Materiali III Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. «Problemi ta perspektivi rozvitku nauki na pochatku tretogo tisyacholltitya u kraYinah Evropi ta AzIyi», Pereyaslav-Hmelniitskiy, 30–31 berez. 2015 r. – PereyaslavHmelniitskiy, 2015. – S. 225–227.
 11. Medical Student and Tutor Perceptions of Video Versus Text in an Interactive Online Virtual Patient for Problem-Based Learning: A Pilot Study / L. A. Woodham, R. H. Ellaway, J. Round [et al.] // J Med Internet Res.- 2015. - Vol. 17 (6). doi: 10.2196/jmir.3922.
 12. Lopina N. Components of Case Based Education in Studying Internal Medicine Based on Modern Educational Web-Technologies. Conference Best practice for research teaching in medical education.

SAVELYEV Valery,

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Infectious Diseases, Zaporizhzhya State Medical University, Zaporizhzhya, Ukraine
E-mail: kifzdmu@ukr.net

RYABOKON Elena,

MD, Professor, Head of the Department of Infectious Diseases of Zaporizhzhya State Medical University, Zaporizhzhya, Ukraine
E-mail: kifzdmu@ukr.net

ONISHCHENKO Tatyana,

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Infectious Diseases, Zaporizhzhya State Medical University, Zaporizhzhya, Ukraine
E-mail: kifzdmu @ ukr .net

FURYK Elena,

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Infectious Diseases, Zaporizhzhya State Medical University, Zaporizhzhya, Ukraine
E-mail: furyko@i.ua

HISTORICAL ASPECTS AND MODERN TECHNOLOGIES OF PEDAGOGY